הַגָּה: וְהוּא הַדִּין אִם שָׂכְרוּ (ט) [ט] (מז) מִגְּזְבַּר הַמֶּלֶךְ (מח) וְנִסְתַּלֵּק לְגַמְרֵי מִן הַמֶּלֶךְ. אֲבָל אִם לֹא סִלְקוּ רַק מִן הַגְּזְבָרוּת, *וַעֲדַיִן אוֹכֵל פְּרַס הַמֶּלֶךְ, עֲדַיִן מִקְרֵי שְׂכִירוּ וּלְקִיטוֹ (מט) וְיוֹכֵל לִשְׁכֹּר מִמֶּנּוּ, וְלָכֵן גַּם שְׂכִירוּת הָרִאשׁוֹן עֲדַיִן קַיָּם (בית יוסף (ד"ה וכמו שכתב"מ) בשם תשובת רשב"א (סי' תר"ס)): **טו** [י]**אִם יִשְׂרָאֵל וְאֵינוֹ יְהוּדִי דָּרִים בְּבַיִת אֶחָד, צָרִיךְ לִשְׂכֹּר מֵהָאֵינוֹ יְהוּדִי וּלְעָרֵב עִם הַיִּשְׂרָאֵל.** הַגָּהָה: (נ) *אִם יֵשׁ לְכָל אֶחָד דִּירָה בְּפָנֵי עַצְמוֹ. וְהוּא הַדִּין שְׁנֵי *)[אֵינָם יְהוּדִים) דָּרִים (נא) בְּבַיִת אֶחָד, צָרִיךְ לִשְׂכֹּר (מִשְּׁנֵיהֶם) (בית יוסף (ד"ה וכתוב בהגהות) בשם הגהות אשרי (פ"ו מ"ו ס"ק ו)): **טז** [ק]**אִם יֵשׁ לְאֵינוֹ יְהוּדִי חֲמִשָּׁה שְׁכִירִים אוֹ לְקִיטִים יִשְׂרְאֵלִים (נב) דָּרִים בְּבֵיתוֹ, (נג) * אֵין דִּירָתָם חֲשׁוּבָה דִּירָה שֶׁאֲסָרוּ (נד) זֶה עַל זֶה.** (נה) (דְּשָׂכִירוּת שֶׁל

צ תוספות (ס"ד) [ס"ו] (ע"א ד"ה מערב) מַהָא דְּרַבִּי יוֹחָנָן בִּירוּשַׁלְמִי שָׁם (פ"ו ה"ג). *) (כְּאֲשֶׁר הִנַּהְתִּי כֵּן הוּא בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה וכתוב בהגהות) בְּשֵׁם הַגָּהוֹת אֲשֵׁרִי (פ"ו סי' א), וּפָרַשׁ בְּכָהֲאי גַּוְנָא שֵׁשׁ לְכָל אֶחָד דִּירָה בְּפָנֵי עַצְמוֹ).

ק בְּבלי ס"ד (ע"א).

## בַּאֵר הֵיטֵב

אַבְרָהָם (סק"ט): **יד** (ט) **מִגְּזְבַּר.** אֲפִלּוּ נוֹטֵל הַגְּזְבָר הַשָּׂכָר לְעַצְמוֹ, דְּאֵין הַמֶּלֶךְ מַקְפִּיד

## מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(מז) **מִגְּזְבַּר הַמֶּלֶךְ.** וַאֲפִלּוּ נוֹטֵל הַשָּׂכָר לְעַצְמוֹ, דְּמִסְתָּמָא אֵין הַמֶּלֶךְ מַקְפִּיד עַל דָּבָר זֶה [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"י)]. וּבְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ט) מַקֵּל בָּזֶה גַּם בְּשָׂכִיר וּלְקִיט, עַיֵּן שָׁם. וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּלָאו דַּוְקָא גִּזְבָּר, אֶלָּא הוּא הַדִּין כָּל עֶבֶד מֻעֱבָדָיו הַקָּטָנִים, דְּלֹא גָּרַע מִשְׂכִירוּ וּלְקִיטוֹ. וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן שצ"א סָעִיף קָטָן י"ח בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה מַה שֶּׁכָּתְבוּ שָׁם: (מח) **וְנִסְתַּלֵּק לְגַמְרֵי וְכוּ'.** וּלְכָךְ יֵשׁ לְזַהֵר לְכַתְּחִלָּה שֶׁלֹּא לִשְׂכֹּר סְתָמָא מִשֶּׁר הָעִיר אוֹ מִמִּשְׁרָתָיו רַק עַל זְמַן, דְּלִפְעָמִים נִסְתַּלֵּק וּבְטֵל הַשְּׂכִירוּת. וְשָׁעוּר הַזְּמַן, הִסְכִּימוּ (מם) הָרַבֵּה אַחֲרוֹנִים דְּיוֹכֵל לִשְׂכֹּר עַל זְמַן אָרֹךְ וָרָב, (מט) אַךְ לְכַתְּחִלָּה טוֹב שֶׁלֹּא לִשְׂכֹּר רַק עַד עֲשָׂרִים שָׁנָה: **(מט) וְיוֹכֵל לִשְׂכֹּר מִמֶּנּוּ.** הַטַּעַם, דַּעֲדַיִן הוּא בִּכְלַל מֵמֵנֵי הַמֶּלֶךְ וּמִשְׁרָתָיו כֵּיוָן שֶׁמְּקַבֵּל פְּרָס מִבֵּית הַמֶּלֶךְ. וְעַיֵּן בְּאוּר הֲלָכָה (ד"ה וכן נראין): **טו (נ) אִם יֵשׁ וְכוּ'.** פָּרוּשׁ, וְאֵין שׁוּם אֶחָד מֵהֶם רַשַּׁאי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּחֲדָר הַמְיֻחָד, לַחֲבֵרוֹ, וְדֶמֵי לְהָא שֶׁכָּתַב הַמְחַבֵּר לְעֵיל סָעִיף י"ג דְּיִחַד לוֹ מָקוֹם לֹא הֲוֵי כְּשָׂכִירוּ וּלְקִיטוֹ וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהַשְׂכִּיר עֲבוּר בַּעַל הַבַּיִת: **(נא) בְּכָהֲאי גַּוְנָא וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, בַּחֲדָרִים מְיֻחָדִים לְכָל אֶחָד, הָא אִי דָּרִים בְּשֻׁתָּפוּת בְּכָל הַבַּיִת אוֹ אֲפִלּוּ מְחֻלָּקִים בְּכָל הַבַּיִת רַק בְּחֶדֶר אֶחָד (נ) יֵשׁ רְשׁוּת לִשְׁנֵיהֶם לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, אֵין צָרִיךְ לְשָׂכֹר רַק מֵאֶחָד מֵהֶם, וּכְדִלְעֵיל בְּסָעִיף י"ג. וְהָרַבֵּה פּוֹסְקִים (נמ) חוֹלְקִים אַדִּבְרֵי רַמ"א, וּלְדִידְהוּ, אֲפִלּוּ מִשְׁתַּמְּשִׁים בְּיִחַד בְּכָל הַחֲדָרִים לֹא מִקְרֵי יִשְׂרָאֵל שָׂכִיר וְלָקִיט וְצָרִיךְ לִשְׂכֹּר מִן הָעַכּוּ"ם דַּוְקָא. וְכֵן בְּסֵיקָא (נב) בִּשְׁנֵי עַכּוּ"ם נַמִּי צָרִיךְ לִשְׂכֹּר מִשְּׁנֵיהֶם דַּוְקָא. וְהַטַּעַם, דְּלֹא תִּקְנוּ חֲכָמִים דְּיִהְיֶה יָדוֹ כְּיַד בַּעַל הַבַּיִת אֶלָּא בְּשָׂכִיר וְלָקִיט דְּנִגְרָר אַחֲרָיו, אֲבָל לֹא בְּשֻׁתָּפִים שֶׁכֹּחַ כָּל אֶחָד מֵהֶם שָׁוֶה בַּבַּיִת וְאֵין כָּל אֶחָד טָפֵל לַחֲבֵרוֹ: **טז (נב) דָּרִים בְּבֵיתוֹ.** בַּחֲדָרִים (נג) מְיֻחָדִים לְכָל אֶחָד בִּפְנֵי עַצְמוֹ: **(נג) אֵין דִּירָתָם וְכוּ'.** דְּאַף עַל גַּב (נד) דְּאִחְשְׁבִינְהוּ רַבָּנָן לְדִירָתָם וְנַעֲשִׂים כִּבְעָלִים עַל יָדָן לְהַשְׁכִּיר הָרְשׁוּת וַאֲפִלּוּ שֶׁלֹּא מִדַּעַת עַכּוּ"ם, לֹא אָמְרוּ אֶלָּא לְהָקֵל, אֲבָל לֹא שֶׁיִּהְיֶה דִּירָתָן חֲשׁוּבָה דִּירָה שֶׁיֵּאָסְרוּ זֶה עַל זֶה כְּשֶׁלֹּא עֲרָבוּ, דְּבָאֱמֶת אֵין דִּירָתָן מְיֻחֶדֶת לָהֶם, שֶׁהֲרֵי הָעַכּוּ"ם יֵשׁ לוֹ רְשׁוּת בָּהֶן (נה) וְיָכוֹל לְסַלְּקָם מִשָּׁם: **(נד) זֶה עַל זֶה.** וְהוּא הַדִּין (נו) שֶׁאֵין אוֹסְרִין עַל בְּנֵי הֶחָצֵר, דְּאֵין צְרִיכִין לְהִשְׁתַּתֵּף בָּעֲרוּב: **(נה) דְּשָׂכִירוּת.** טָעוּת סוֹפֵר (מז) הוּא וְצָרִיךְ לוֹמַר וּשְׂכִירוּ. וּרְצוֹנוֹ

## שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

**יד [ט] מִגְּזְבַּר.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן שצ"א (סק"א) בְּשֵׁם הַט"ז, וְכֵן

## בְּאוּר הֲלָכָה

דְּפָסַק בְּסָעִיף י"א דְּאֲפִלּוּ מְחָה בְּבַעַל הַבַּיִת גַּם כֵּן שׁוֹכְרִים, וְהֵינוּ מִשּׁוּם דַּחֲכָמִים עֲשָׂאוּהוּ כִּשְׁלוּחוֹ:

**יד * וַעֲדַיִן אוֹכֵל פְּרַס הַמֶּלֶךְ וְכוּ'.** הַגָּה לְפִי הַמְבֹאָר בְּכָאן דְּאַף שֶׁנִּסְתַּלֵּק הַגִּזְבָּר וְנִתְמַנָּה אַחֵר עַל מְקוֹמוֹ דְּבְוַדַּאי אֵין לוֹ עַכְשָׁו שׁוּם שִׁלְטוֹן עַל הָעֲיָרוֹת, אֲפִלּוּ הָכִי כֵּיוָן שֶׁמְּקַבֵּל עֲדַיִן פְּרָס מֵהַמֶּלֶךְ חָשִׁיב כְּעַבְדֵי הַמֶּלֶךְ [א]וְיכוֹלִין לִשְׂכֹּר הָרְשׁוּת מִמֶּנּוּ, הֲרֵי שֶׁאֵין אָנוּ מְקַפִּידִים אִם יֵשׁ לָזֶה שֶׁשּׂוֹכְרִים מִמֶּנּוּ רְשׁוּת עַל הָעִיר, וְרַק כֵּיוָן שֶׁלְּהַמֶּלֶךְ בְּעַצְמוֹ יֵשׁ לוֹ רְשׁוּת עֲלֵיהֶם, וְזֶהוּ מַעֲבָדָיו, יְכוֹלִין לִשְׂכֹּר מִמֶּנּוּ (וְכֵן הֵבִיא עַל דִּין זֶה הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ט) בְּשֵׁם רי"ט (ח"א סי' צד) דְּכָל עֶבֶד מַעֲבָדָיו הַקְּטַנִּים לֹא גָּרַע מִשְׂכִירוּ וּלְקִיטוֹ), וְאִם כֵּן צָרִיךְ עִיּוּן מַזֶּה עַל הַחַיֵּי אָדָם בִּכְלָל ע"ה (סכ"ב) וַהֲבֹאתִיו לְקַמָּן סִימָן שצ"א בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ד יח) דְּאֵין לִשְׂכֹּר הָרְשׁוּת מִפְּקִידֵי הַחֵיל מִפְּנֵי שֶׁאֵין לָהֶם רְשׁוּת עַל הָעֲיָרוֹת, וְרַק מִשָּׂרֵי הַפָּאלִיצַיי"א עַיֵּן שָׁם, וּלְפִי מַה שֶּׁכָּאן אֵין קָפִידָא בָּזֶה, דְּהָלֹא עַל כָּל פָּנִים פְּקִידֵי הַחֵיל עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ הֵם וּמְקַבְּלִי פְּרָס, וְאַדְּרַבָּה עַדִיפָא מִגְּזְבָּר שֶׁנִּסְתַּלֵּק שֶׁאֵין לוֹ שׁוּם שְׁרוּת עַתָּה וְרַק שֶׁמְּקַבֵּל פְּרָס, וְלָמָּה לֹא יִשְׂכְּרוּ מֵהֶם. וְגַם הָרְאִיָּה שֶׁהֵבִיא הַחַיֵּי אָדָם בִּנְשָׁמַת אָדָם (שם סק"י) מִמַּהֲרַי"ט (שם) אֵין רְאִיָּה מְכָרַחַת לְהַמְצִיעַ. בְּכָל זֶה נִרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי שֶׁאֵין לְדַחוֹת דִּבְרֵי הַחַיֵּי אָדָם, דְּמִמַּשְׁמָעוּת הַפּוֹסְקִים (עַיֵּן בְּטוּר לְעֵנְיַן שׁוֹאֵל מָקוֹם מֵהַעַכּוּ"ם דְּיֵהָיֶה עַל יְדֵי זֶה כְּשָׂכִירוּ וּלְקִיטוֹ וְדָרִי עִמּוֹ בְּבֵיתוֹ, וְכֵן הוּא לְשׁוֹן רי"א ז' (כ.) וְכֵן בְּשֻׁלְחַן עָרוּךְ כָּאן סָעִיף י"ג כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ שְׁלוּחוֹ בְּכָל הַבַּיִת לֹא מֵהֲנֵי) **דְּעֵנְיַן שְׂכִירוּ וּלְקִיטוֹ שֶׁיְּכוֹלִין לִשְׂכֹּר מִמֶּנּוּ הוּא מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ לוֹ רְשׁוּת לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּבַּיִת וּבַחֲצַר אֲדוֹנוֹ,** וּכְמוֹ שֶׁכָּתְבוּ בְּבָאוּר הֲלָכָה (ד"ה או משכירו) בְּשֵׁם עֵצֶי אַלְמֻגִּים (סק"ס כג), **וְאִם כֵּן פְּקִידֵי הַחֵיל אֲשֶׁר בָּאֶמֶת אֵין לָהֶם שׁוּם רְשׁוּת עַל בָּתֵּי הָעִיר בְּלֹא שְׂרֵי הַפָּאלִיצַיי"א, אֵין לָהֶם דִּין שְׂכִירוּ וּלְקִיטוֹ כְּלָל. וּלְפִי זֶה הַהַגָּ"ה כָּאן בְּגִזְבָּר שֶׁנִּסְתַּלֵּק, צָרִיךְ עִיּוּן לְמַעֲשֶׂה, דְּהָא אֵין לוֹ שׁוּם רְשׁוּת עַל הָעִיר וְגַם אֵין לוֹ שְׁרוּת מֵהַמֶּלֶךְ** (וְעַד דְּמָה שֶׁנִּזְרַשׁ עַל זֶה בֵּית יוֹסֵף בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת הָרַשְׁבָּ"א הוּא טָעוּת סוֹפֵר, שֶׁהַבַּיִת יוֹסֵף כָּתַב זֶה מִדַּעַת עַצְמוֹ, וּבַתְּשׁוּבַת הָרַשְׁבָּ"א אֵינוֹ). וְאוּלַי יֵשׁ לוֹמַר, דְּכֵיוָן שֶׁעַדַיִן מְקַבֵּל פְּרָס שְׁרוּתוֹ הָרִאשׁוֹנָה, עוֹד לֹא נִתְבַּטְּלָה הַחְמָנוּתוֹ, וְדִחַק. **מִיהוּ כָּל זֶה לְעִנְיַן לִשְׂכֹּר מִמֶּנּוּ לְכַתְּחִלָּה, אֲבָל לְעִנְיַן שֶׁיִּתְבַּטֵּל מַה שֶּׁהִשְׂכִּיר בְּשָׁעָה שֶׁהָיָה גִּזְבָּר, אַף שֶׁלֹּא הִשְׂכִּיר לְזְמַן רַק בְּסִפְקָא, בָּזֶה מִסְתַּבֵּר כְּפֶסֶק תְּרוּמ"א, דְּיֵשׁ לוֹמַר דְּאַף עַל פִּי שֶׁסִּלְקוּ הַמֶּלֶךְ מֵהֶיוֹת גִּזְבָּר, מִכָּל מָקוֹם אֵינוֹ רוֹצֶה לְבַטֵּל מַעֲשִׂים שֶׁעָשָׂה מִכְּבָר, וּרְאִיָּה שֶׁעַדַיִן נוֹתֵן לוֹ פְּרָס,** וְעַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה וכתב הרשב"א) וְדוֹ"ק:

**טו * אִם יֵשׁ לְכָל אֶחָד דִּירָה בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְהוּא הַדִּין וְכוּ'. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (סק"ס נא) **מַה שֶּׁכָּתְבוּ בְּשֵׁם הַרְבֵּה פּוֹסְקִים שֶׁחוֹלְקִים בְּשֻׁתָּפִין וּמְשׁוּם שֶׁכַּח שְׁנֵיהֶם שָׁוֶה. וְנִרְאֶה דְּאֵין לְהַחְמִיר בָּזֶה כִּי אִם לְעִנְיַן בַּעַל כָּרְחוֹ,** דְּקִיְּמָא לַן דְּמִשְׂכִּירוּ וּלְקִיטוֹ שׁוֹכְרִין אֲפִלּוּ בַּעַל כָּרְחוֹ, דְּכָזֶה כֵּיוָן שֶׁכַּח שְׁנֵיהֶם שָׁוִין לֹא שַׁיָּךְ לוֹמַר דְּהֲוֵי אֲצָלוֹ כִּשְׂכִירוּ וּלְקִיטוֹ, **מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּמִשְׂכִּיר שֶׁלֹּא בִּידִיעָתוֹ בָּזֶה מִסְתַּבְּרָא לוֹמַר לְהַפּוֹךְ, כֵּיוָן דְּכֹחַ שְׁנֵיהֶן שָׁוֶה מִסְתָּמָא מִתְרָצֶה**

*Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר*
*Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah*

## שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מם) הַפְּרִי מְגַדִּים (א"א) בְּאוֹת י' וְהַגְּרַ"ז בְּאוֹת ט' דְּאֲפִלּוּ אִם שָׂכְרוּ עַד עוֹלָם מְהַנֵּי. וְעַיֵּן שָׁם בְּפְרִי מְגַדִּים שֶׁכָּתַב דְּכִשְׂכְּרוּ עַד עוֹלָם נִרְאֶה דְּתָמִיד מִקְרֵי תּוֹךְ הַזְּמַן, וְעַל כֵּן אֲפִלּוּ אִם מֵת לֹא נִתְבַּטֵּל הַשְּׂכִירוּת. **(מט)** תְּשׁוּבַת בֵּית שְׁלֹמֹה חֵלֶק א' סִימָן נ"א עַיֵּן שָׁם: **טו (נ) כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּסָעִיף י"ג** (ס"ק מג) בְּשֵׁם הָאַחֲרוֹנִים: **(נמ)** הַב"ח (סי"ג) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (ס"ק יב) וּתְוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס"ק כו) וּבְגְרֵי יֶשַׁע (ד"ה אם ישראל) וּכְתַרְוִיץ קַמָּא שַׁבְּתוֹסְפוֹת (סו"ד מערב), וְכֵן הֶעָתִיק הַסְּמַ"ג (ס"ע א דרבנן) וּסְמַ"ק (מצוה רפב) תַּרְוִיץ הָרִאשׁוֹן, וְכֵן בְּאוֹר זְרוֹעַ (סי' קסח) שֶׁמְּמַנּוּ הוֹצִיא הַנְּהוֹת אֲשֵׁרִי (פ"ו סי' א) דְּינוֹ, מִבְּאֹר נַמִּי כְּתַרְוִיץ הָרִאשׁוֹן דְּבִשְׁתֵּי הַפְּסִיקוֹת שֶׁחֹּק כָּל אֶחָד שָׁוֶה לֹא מִקְרֵי שְׂכִירוּ וּלְקִיטוֹ וְנִמְצָא דְּלֹא כְּפִרוּשׁ הַבַּיִת יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש וכן אם) בְּדִבְרֵי הַנְּהוֹת אֲשֵׁרִי, וְהַבַּיִת יוֹסֵף לֹא רָאָה סֵפֶר אוֹר זְרוֹעַ כַּיָּדוּעַ, וְהוּא כְּפִרוּשׁ הַב"ח, וְכֵן בְּסֵפֶר נִשְׁמַת אָדָם (כלל עה סק"י) תְּמִהַּ עַל רַמ"א שֶׁהָחָה תְּרוּץ הָרִאשׁוֹן, וְכֵן בְּסֵפֶר גְּאוֹן יַעֲקֹב (סו' ד"ה לשיטת קמא) הָעָתִיק דְּנָקְטִינַן לְחֻמְרָא אַף כְּתַרְוִיץ הָרִאשׁוֹן: **(נמ)** אַף שֶׁאֵיזֶה אַחֲרוֹנִים מְבִיאִין מֵרִיטְבָּ"א (שם

**לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א)** וכן כתב בשו"ע הרב (סי"ז): אם לא סלקו אלא מהגזבראות ועדיין הוא אוכל פרס שלו הרי הוא כשכירו ולקיטו ושוכרין ממנו לכתחלה וכל שכן שלא נתבטלה שכירות הראשונה, והוא הדין כל עבד מעבדי המלך הקטנים (שבביתו) שוכרים מהן כמו ששוכרים משכירו ולקיטו של בעל הבית (והוא הדין ששוכרים מעבדי עבדיו כמו ששוכרים משכירו של שכירו).

# הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן שפב

ר שם בְּגֶמָרָא ס״ה (ע״ב). ש שם. ת הָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ד׳ מֵהִלְכוֹת עֲרוּבִין (הכ״ב). א שם בְּגֶמָרָא. ב שם מַעֲבָדָא דְּרַיש לָקִישׁ וְתַלְמִידֵי רַבִּי חֲנִינָא. ג שָׁם ע״ד (ע״ב) גַּבֵּי מֵימְרָא דְּרַב יְהוּדָה אָמַר רַב וּכְפֵרוּשׁ רַשׁ״י שָׁם (ד״ה א״ר).

אֵינוֹ יְהוּדִי אֵינוֹ אוֹסֵר אִם שָׂכְרוּ (נו) מִבַּעַל הַבַּיִת) (בית יוסף (ד״ה ומ״ש ואם יש)): **יז** ר**שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת** (נז) **זוֹ לִפְנִים מִזּוֹ, וְיִשְׂרָאֵל וְאֵינוֹ יְהוּדִי בַּפְּנִימִית וְיִשְׂרָאֵל בַּחִיצוֹנָה, אוֹ שֶׁיִּשְׂרָאֵל וְאֵינוֹ יְהוּדִי בַּחִיצוֹנָה וְיִשְׂרָאֵל בַּפְּנִימִית,** ש**וַאֲפִלּוּ אֵינוֹ יְהוּדִי בַּפְּנִימִית * וּשְׁנֵי יִשְׂרְאֵלִים בַּחִיצוֹנָה,** (י) (נח) * **אוֹסֵר.** (נט) ת**וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר שֶׁאֲפִלּוּ אֵינוֹ יְהוּדִי בַּפְּנִימִית** (יפ) **וְיִשְׂרָאֵל אֶחָד בַּחִיצוֹנָה, אוֹסֵר:** **יח** א**אֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁהִשְׁכִּיר בֵּיתוֹ לַחֲבֵרוֹ אֵינוֹ יְהוּדִי, אִם נִשְׁאַר לוֹ שׁוּם תְּפִיסָה בַּבַּיִת,** (ס) **שֶׁיֵּשׁ לוֹ רְשׁוּת לְהַנִּיחַ שָׁם שׁוּם כֵּלִים, יְכוֹלִים לִשְׁכֹּר מִמֶּנּוּ. וְאִם לֹא נִשְׁאַר לוֹ שׁוּם תְּפִיסָה,** ב**אִם יָכוֹל הַמַּשְׁכִּיר** (סא) **לְסַלֵּק הַשּׁוֹכֵר תּוֹךְ זְמַנּוֹ,** (סב) **יְכוֹלִים לִשְׁכֹּר מִמֶּנּוּ, וְאִם לָאו אֵינוֹ מוֹעִיל אֶלָּא אִם כֵּן יִשְׂכְּרוּ מֵהַשּׁוֹכֵר.** הַגָּהָה: (סג) וְהוּא הַדִּין אִישׁ אַחֵר (סד) שֶׁיֵּשׁ לוֹ תְּפִיסָה בַּבַּיִת יְכוֹלִין לִשְׁכֹּר מִמֶּנּוּ, דְּלֹא גָּרַע מִשְׁכִּירוּ וּלְקִיטוֹ (בית יוסף (ד״ה ומסתימת דהוס) בשם ריב״ש סימן תכ״ד): **יט** ג**חָצֵר** (סה) **שִׁיִּשְׂרָאֵל וְאֵינוֹ יְהוּדִי דָּרִים בָּהּ,** (סו) **וּבַיִת אֶחָד שֶׁל יִשְׂרָאֵל אֵצֶל בֵּיתוֹ שֶׁל זֶה** (סז) **וְאֵינוֹ פָּתוּחַ לָחָצֵר וְחַלּוֹנוֹת בֵּינֵיהֶם,** (יג) **אֵינוֹ**

## שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

הסְכִּים הַב״ח, וְעַיֵּן בְּתְשׁוּבַת ב״ח הַחֲדָשׁוֹת סִימָן ד׳ וּבְשׁוּ״ת מַיִם רַבִּים סִימָן מ׳:

## בַּאֵר הֵיטֵב

בְּדָבָר זֶה. וְכָל עֶבֶד מַעֲבָדָיו הַקָּטָנִים לֹא גָּרַע מִשְׁכִּירוּ וּלְקִיטוֹ. רי״ט חֵלֶק א׳ סִימָן (נ״ד) [צ״ד], מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא). וְכָתַב בְּתְשׁוּבַת חֶכֶם צְבִי סִימָן ר׳, הָא דְּאָמְרִינַן דְּאֵין הַמַּלְוֶה מַקְפִּיד, מִסְתָּמָא דְּוַקָא שָׁנָה אוֹ שְׁנָתַיִם, דְּמִסְתָּמָא אֵין דַּרְכּוֹ שֶׁל הַמַּלְוֶה לְהַקְפִּיד עַל זְמַן כָּזֶה, אֲבָל עַל חֲמִשִּׁים שָׁנָה דַּרְכּוֹ הַמַּלְוֶה לְהַקְפִּיד, וּנְהִי דְּכָל זְמַן שֶׁהוּא שָׁכִירוּ וּלְקִיטוֹ לֹא חַיְישִׁינַן לָזֶה, שֶׁהֲרֵי אַף בְּמָקוֹם שֶׁהוּא אֵינוֹ רוֹצֶה לְהַקְפִּיד שָׁכִירוּ מַשְׁכִּיר, הֵנִי מִלֵּי בְּעוֹדוֹ שָׁכִירוּ, אֲבָל שֶׁתּוֹעִיל שְׁכִירָתוֹ לְאַחַר שֶׁיַּעֲבֹר מַשְׁכִּירוּ וּבְהַקְפָּדָה לֹא, וְאַף אִם תִּמְצָא לוֹמַר דְּלָאו דְּוַקָא, הֵנִי מִלֵּי כְּשֶׁהַמַּלְוֶה חַי, אֲבָל כְּשֶׁמֵּת הַמַּלְוֶה אַף שֶׁהַגּוֹבֶה חַי הַכֹּל בָּטֵל, אִם לֹא שֶׁמְּנוּהוּ הַמַּלְוֶה הַחֶדֶשׁ גַּם כֵּן. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, עַיֵּן שָׁם: **יז** (י) **אוֹסֵר.** עַיֵּן טַ״ז (ס״ק יח) וּבִתְשׁוּבַת יַד אֶלְיָהוּ סִימָן (ט״ו) [י״ג]: (יפ) **וְיִשְׂרָאֵל.** וְטַ״ז (ס״ק יח) וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יד) כָּתְבוּ דְּלֵיכָּא מֵאן דְּסָבִירָא לֵיהּ הָכִי, עַיֵּן שָׁם: **יט** (יג) **אֵינוֹ.** כְּדֵי שֶׁיִּתְנָרֶא לְדוֹר יְחִידִי וְיֵצֵא מִשָּׁם, וְעַיֵּן טַ״ז (ס״ק יט) מַה שֶּׁכָּתַב:

## בְּאוּר הֲלָכָה

**שֶׁאוֹסְרִים זֶה עַל זֶה וְגַם צָרִיךְ לִשְׂכֹּר רְשׁוּת מֵעַכּוּ״ם שֶׁדָּר בְּחָצֵר** [פְּרֵי מְגַדִּים (א״א ס״ק יב)]:

**יז * וּשְׁנֵי יִשְׂרְאֵלִים בַּחִיצוֹנָה. פְּשׁוּט דְּהֵנֵי שְׁנֵי יִשְׂרְאֵלִים דִּירֵי בְּשֶׁתֵּי כָתִים, אֲבָל אִי הָווּ דִּירֵי בְּבֵית אֶחָד, כְּחַד חֲשִׁיבִי,** וְכִדְכָתְבִינַן כַּמָּה פְּעָמִים בְּסִימָן זֶה. וְכֵן מוּכָח מִתּוֹסְפוֹת דַּף ע״ה עַמּוּד ב׳ בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל נָכְרִי וּבְמַלְחֶמֶת לְהָרַמְבַּ״ן שָׁם בְּסוֹגְיָא (כג:) עַיֵּן שָׁם:

* **אוֹסֵר.** עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יג) שֶׁהֵבִיא בְּשֵׁם הַגָּהַת אֲשֵׁר״י (פ״ו סי״ ח) שֶׁמֵּקֵל בְּשֵׁנֵי אֻמָּנִים הָרִאשׁוֹנִים לִדְיָדֵן דִּקְיֵימָא לַן רַגָּל הַמְּתֶרֶת בִּמְקוֹמָהּ אֵינָהּ אוֹסֶרֶת שֶׁלֹּא בִּמְקוֹמָהּ, וּכְפָשׁוּט הַסּוּגְיָא שָׁם בְּדַף ס״ה (ע״ב), וְכֵן הֶרְשְׁבָּ״א (סה: ד״ה אמר ליה) כָּתַב שֶׁדַּעַת הַגְּאוֹנִים לְהַתִּיר בָּזֶה לִדְיָדֵן דִּקְיֵימָא לַן כְּרִבְּנָן דְּרַבִּי עֲקִיבָא. וְאָנוּ לֹא הָעָתַקְנוּ דָּעָה זוֹ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה מֵאַחַר שֶׁדַּעַת הָרַמְבַּ״ם (פרק ב׳ הי״א) מָקוֹם יִשְׂרָאֵל הָדַר בַּפְּנִימִית, (סס) מֻתָּר לְטַלְטֵל בַּחֲצֵרוֹ מִבֵּיתוֹ לְחָצֵר, שֶׁאֵין הָעַכּוּ״ם אוֹסֵר עַל יִשְׂרָאֵל יְחִידִי, וְאֵין הֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה אוֹסֶרֶת עָלָיו שֶׁהֲרֵי אֵין לוֹ עָלָיו דִּירַת הֶרֶגֶל וְאֵינָם מְצוּיִים שְׁלִשְׁתָּם בֶּחָצֵר הַפְּנִימִי וְלֹא גָּזְרוּ בָּזֶה חֲכָמִים: (נט) **וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר וְכוּ'.** דְּאַף עַל גַּב דִּבְכָל מָקוֹם יִשְׂרָאֵל אֶחָד עִם עַכּוּ״ם אֵינוֹ אָסוּר אֲפִלּוּ אִם דָּרִים בְּחָצֵר אֶחָד, סְבִירָא לֵיהּ דְּהָכָא גָּרַע טְפֵי, דִּבְחָצֵר שֶׁהוּא לִפְנִים מֵחָצֵר (סנ) לָאו כְּלֵי עַלְמָא יָדְעֵי מִי נָמֵי דָּר בּוֹ וְיַחְשְׁבוּ כִּי דָּרִים בּוֹ גַּם יִשְׂרָאֵל מִלְּבַד עַכּוּ״ם וְכִי חָזוּ דְּמִטַּלְטְלֵי בְּחִיצוֹן אִתּוֹ לְמֵימַר דְּשָׁרֵי בְּלֵי שְׁכִירוּת בְּמָקוֹם עַכּוּ״ם. וּמִכָּל מָקוֹם לַהֲלָכָה לֹא נָקְטִינַן כֵּן, כִּי הָרַבֵּה אַחֲרוֹנִים דָּחוּ זֶה מֵהֲלָכָה: **יח** (ס) **שֶׁיֵּשׁ לוֹ רְשׁוּת וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הִנִּיחַ שָׁם. וְהַטַּעַם, (סג) דְּלֹא גָּרַע מִשְׁכִּירוּ וּלְקִיטוֹ שֶׁל נָכְרִי הַמְבָאָר בְּסָעִיף י״א מִדְּלִפְנֵי שֶׁיֵּשׁ לוֹ רְשׁוּת לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּבַּיִת שׁוֹכְרִים מִמֶּנּוּ, הָאי מַשְׁכִּיר נָמֵי דִּיֵּשׁ לוֹ רְשׁוּת לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּבַּיִת שׁוֹכְרִין מִמֶּנּוּ. אֲפִלּוּ לֹא סִלְּקוּ עֲדַיִן, שֶׁהֲרֵי שִׁיֵּר לוֹ עֲדַיִן זְכוּת בַּחֲצֵרוֹ. וּמִכָּל מָקוֹם פְּשׁוּט דְּמִכָּל שֶׁכֵּן (סד) דְּיָכוֹלִין לִשְׁכֹּר מֵהַשּׁוֹכֵר, דְּכָל הַבַּיִת שֶׁלּוֹ עֲכְשָׁיו. וְכָתַב הַבַּיִת יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש אם נשאר) דַּאֲפִלּוּ הַשּׁוֹכֵר מְצוּי בְּבֵיתוֹ, אִם רָצָה לִשְׂכֹּר מֵהַמַּשְׁכִּיר שׁוֹכֵר: (סג) **וְהוּא הַדִּין אִישׁ אַחֵר וְכוּ'.** פֵּרוּשׁ, דְּלֹא תֵּימָא בְּמַשְׁכִּיר מִהֲנֵי זֶה מִשּׁוּם שֶׁשַּׁיֵּר לוֹ זְכוּת בָּחָצֵר, קָא מַשְׁמַע לָן דַּגַּם בְּאִישׁ אַחֵר מִהֲנֵי, כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ לוֹ עַל כָּל פָּנִים רְשׁוּת לְהִשְׁתַּמֵּשׁ שָׁם: (סד) **שֶׁיֵּשׁ לוֹ תְּפִיסָה בַּבַּיִת.** וְגַם בָּזֶה (סה) דֵּי בְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ רְשׁוּת לְהַנִּיחַ אֲפִלּוּ אִם עֲדַיִן לֹא הִנִּיחַ, וְכַמְבָאָר לְעֵיל בְּסָעִיף י״ב: **יט** (סה) **שֶׁיִּשְׂרָאֵל וְעַכּוּ״ם דָּרִין בָּהּ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, יִשְׂרָאֵל אֶחָד: (סו) **וּבַיִת אֶחָד שֶׁל יִשְׂרָאֵל.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֵׁנִי: (סז) **וְאֵינוֹ פָּתוּחַ לָחָצֵר.** אֶלָּא לְחָצֵר אַחֶרֶת אוֹ לְמָבוֹי. דְּאִלּוּ הָיָה

## מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לוֹמַר, דְּאִם שָׂכְרוּ בְּנֵי הֶחָצֵר הָרְשׁוּת מִן הָעַכּוּ״ם, אֵין צָרִיךְ לִשְׂכֹּר מִן הַשַּׁכִּיר וְהַלָּקִיט, בֵּין אִם הוּא יִשְׂרָאֵל אוֹ עַכּוּ״ם, וּמִלְּתָא דְּפִשִׁיטָא הוּא, אֶלָּא דְּלִפְי מַה דְּקָיְמָא לָן דְּאַחְשְׁבִינְהוּ לְדִירָתָן [שֶׁשּׁוֹכְרִין מֵהֶן הָרְשׁוּת וְכַנַּ״ל] הֲוָה אָמִינָא דְּהָוֵי כִּשְׁנֵי עַכּוּ״ם שָׂכְרוּ בְּבַיִת שֶׁצָּרִיךְ לִשְׂכֹּר מִכָּל אֶחָד וְכַנַּ״ל, קָא מַשְׁמַע לָן דְּלֵיכָּא אִמְרִינַן וְלֹא לְחֻמְרָא: **(נו) מִבַּעַל הַבַּיִת.** וְהוּא הַדִּין (נמ) אִם שָׂכְרוּ הָרְשׁוּת מֵאֶחָד מִן הַשַּׁכִּירִים דֵּי, וְאֵין צָרִיךְ לִשְׂכֹּר מִכֻּלָּם: **יז** (נז) **זוֹ לִפְנִים מִזּוֹ.** וּדְרִיסַת רַגְלָם שֶׁל הַפְּנִימִיִּים דֶּרֶךְ חָצֵר הַחִיצוֹנָה: **(נח) אוֹסֵר.** עַל חָצֵר הַחִיצוֹנָה (נט) עַד שֶׁיִּשְׂכֹּר הָרְשׁוּת מֵהַנָּכְרִי. וְטַעַם כָּל אֵלֶּה, (ס) דְּחָשְׁבִינַן כְּאִלּוּ כֻּלָּם דָּרִים בָּחָצֵר הַחִיצוֹנָה כֵּיוָן שֶׁדְּרִיסַת רַגְלָם עָלָיו וּמְצוּיִים שָׁם, וְגָזְרוּ בָּזֶה מִשּׁוּם שֶׁמָּא יִלְמְדוּ מִמַּעֲשָׂיו. וּמִכָּל גַּב דִּבְכָל מָקוֹם יִשְׂרָאֵל אֶחָד עִם עַכּוּ״ם אֵינוֹ אָסוּר אֲפִלּוּ אִם דָּרִים בְּחָצֵר אֶחָד, סְבִירָא לֵיהּ דְּהָכָא גָּרַע טְפֵי, דִּבְחָצֵר שֶׁהוּא לִפְנִים מֵחָצֵר (סנ) לָאו כְּלֵי עַלְמָא יָדְעֵי מִי נָמֵי דָּר בּוֹ וְיַחְשְׁבוּ כִּי דָּרִים בּוֹ גַּם יִשְׂרָאֵל מִלְּבַד עַכּוּ״ם וְכִי חָזוּ דְּמִטַּלְטְלֵי בְּחִיצוֹן אִתּוֹ לְמֵימַר דְּשָׁרֵי בְּלֵי שְׁכִירוּת בְּמָקוֹם עַכּוּ״ם. וּמִכָּל מָקוֹם לַהֲלָכָה לֹא נָקְטִינַן כֵּן, כִּי הָרַבֵּה אַחֲרוֹנִים דָּחוּ זֶה מֵהֲלָכָה: **יח** (ס) **שֶׁיֵּשׁ לוֹ רְשׁוּת וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הִנִּיחַ שָׁם. וְהַטַּעַם, (סג) דְּלֹא גָּרַע מִשְׁכִּירוּ וּלְקִיטוֹ שֶׁל נָכְרִי הַמְבָאָר בְּסָעִיף י״א מִדְּלִפְנֵי שֶׁיֵּשׁ לוֹ רְשׁוּת לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּבַּיִת שׁוֹכְרִים מִמֶּנּוּ, הָאי מַשְׁכִּיר נָמֵי דִּיֵּשׁ לוֹ רְשׁוּת לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּבַּיִת שׁוֹכְרִין מִמֶּנּוּ. אֲפִלּוּ לֹא סִלְּקוּ עֲדַיִן, שֶׁהֲרֵי שִׁיֵּר לוֹ עֲדַיִן זְכוּת בַּחֲצֵרוֹ. וּמִכָּל מָקוֹם פְּשׁוּט דְּמִכָּל שֶׁכֵּן (סד) דְּיָכוֹלִין לִשְׁכֹּר מֵהַשּׁוֹכֵר, דְּכָל הַבַּיִת שֶׁלּוֹ עֲכְשָׁיו. וְכָתַב הַבַּיִת יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש אם נשאר) דַּאֲפִלּוּ הַשּׁוֹכֵר מְצוּי בְּבֵיתוֹ, אִם רָצָה לִשְׂכֹּר מֵהַמַּשְׁכִּיר שׁוֹכֵר: (סג) **וְהוּא הַדִּין אִישׁ אַחֵר וְכוּ'.** פֵּרוּשׁ, דְּלֹא תֵּימָא בְּמַשְׁכִּיר מִהֲנֵי זֶה מִשּׁוּם שֶׁשַּׁיֵּר לוֹ זְכוּת בָּחָצֵר, קָא מַשְׁמַע לָן דַּגַּם בְּאִישׁ אַחֵר מִהֲנֵי, כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ לוֹ עַל כָּל פָּנִים רְשׁוּת לְהִשְׁתַּמֵּשׁ שָׁם: (סד) **שֶׁיֵּשׁ לוֹ תְּפִיסָה בַּבַּיִת.** וְגַם בָּזֶה (סה) דֵּי בְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ רְשׁוּת לְהַנִּיחַ אֲפִלּוּ אִם עֲדַיִן לֹא הִנִּיחַ, וְכַמְבָאָר לְעֵיל בְּסָעִיף י״ב: **יט** (סה) **שֶׁיִּשְׂרָאֵל וְעַכּוּ״ם דָּרִין בָּהּ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, יִשְׂרָאֵל אֶחָד: (סו) **וּבַיִת אֶחָד שֶׁל יִשְׂרָאֵל.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֵׁנִי: (סז) **וְאֵינוֹ פָּתוּחַ לָחָצֵר.** אֶלָּא לְחָצֵר אַחֶרֶת אוֹ לְמָבוֹי. דְּאִלּוּ הָיָה

## שַׁעַר הַצִּיּוּן

מְרַדְּכַי (ס״ק יד) וְנִשְׁמַת אָדָם (כלל עג סל״ד), וְכֵן מִשְׁמַע בְּדַרְכֵי מֹשֶׁה הָאֹרֶךְ (ס״ק טז) עַיֵּן שָׁם, וְדִין בְּנֵי עֲצָמוֹ הוּא: (נמ) רַמַ״כ (פרק ב׳ ה״ב) וַעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (שער ד סי׳ ג): **יז** (נמ) **וּלְעִנְיַן עֲרוּב, בְּאֹפֶן הָרִאשׁוֹן וְהַשֵּׁנִי אֵין צָרִיךְ לְעָרֵב יַחַד הֶחָצֵר עִם הַפְּנִימִי, דִּפְנִימִי הֲוֵי רַגְלָא דְּמַתֶּרֶת בִּמְקוֹמָהּ וְאֵינָהּ אוֹסֶרֶת עַל הַחִיצוֹנָה** (וּכְדִלְקַמָּן) [וּכְדִלְעֵיל] בְּסִימָן שע״ח (ס״ק). וְאַף עַל גַּב דְּמַחְמִרִינַן בְּעִנְיָנוּ לְעִנְיַן שְׁכִירוּת וְאַלִּיבָּא דְּרַבִּי עֲקִיבָא כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הָרַשְׁבָּ״א (ד״ה אמר ליה) וְהָרִיטְבָּ״א (ד״ה אמר ליה) בְּסוֹגְיָא דַּף ס״ה עַמּוּד ב׳ עַיֵּן שָׁם, מִכָּל מָקוֹם לְעִנְיַן עֲרוּב דְּהֵנֵי מִלֵּי לְכִלְאֵי דְּקִיְימָא לַן כְּרִבְּנָן לְעִנְיַן רַגְלָא דְּמַתֶּרֶת בִּמְקוֹמָהּ, וְלֹא הִצְרִיכוּ שָׁם בְּסוֹגְיָא עֲרוּב רַק אַלִּיבָּא דְּרַבִּי עֲקִיבָא, וְכֵן כָּתַב בְּגִבְעוֹן יַעֲקֹב (סה: ד״ה מדמוקמינן). **אֲבָל בְּאֹפֶן שְׁלִישִׁי כְּשֶׁהָיָה עָכּוּ״ם בַּפְּנִימִית וּשְׁנֵי יִשְׂרְאֵלִים בְּחִיצוֹנָה, בָּזֶה צְרִיכִין לִשְׂכֹּר מִן הָעַכּוּ״ם וְגַם לְעָרֵב בֵּינֵיהֶם:** (פ) עַיֵּן בְּרָמַ״כ פֶּרֶק ב׳ (הי״א), וּבְרַשְׁבָּ״א (שם) וְרִיטְבָּ״א בְּדַף ס״ה עַמּוּד ב׳ (ד״ה בעא מיניה)

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah